

Figyelmes tekintet és vágy a közelségre

Lelkipásztorkodás Németországban
Interjú Erich Garhammer pasztorálteológussal

Garhammer úr, az Ön véleménye szerint mit várnak az emberek egy lelkésztől vagy lelkészntől?

Azt várják, hogy profi módon támogassa őket élethalakításukban, és nem csupán szükséghelyzetekben. Azután persze azt is, hogy kíséreljék legyen életük fontos állomásain: a gyerekek születésekor és keresztelesekor, az esküvőn, vagy ha haláleset fordul elő.

Tehát a lelkipásztorkodás klasszikus képéről van szó?

Igen, a legtöbb ember még ma is ezt a képet köti az egyházhoz, de ehhez társul a tanácsadás egész területe, és ami szintén fontos, a karitászmunka. Szerintem ez is beletartozik a lelkipásztorkodás fogalmába.

A lelkigondozás tehát nem csupán szemtől szemben zajló intim beszélgetés?

Számomra három vonatkozása van a lelkigondozásnak: Először is mindenki önmaga lelkésze, amennyiben törődik önmagával. Azután következik mások lelkigondozása; ez a családban, barátságokban, szomszédok között történik. Végül létezik a professzionális lelkigondozás, ahogyan az egyházak kínálják. Nézetem szerint az egyházaknak ma erőteljesebben kell figyelembe venniük a lelkigondozás másik két vonatkozását. Az emberek ma nagyobb örendelkezéssel élnek, mint korábban. Az egyházaknak le kell mondaniuk belső távlataikról, és nem szabad azt hinniük, hogy lelkigondozói monopóliummal bírnak.

A korábbiakhoz képest miben változtak meg a keretfeltételek?

A lelkigondozás kivándorolt az egyházközségekből, és professzionálissá vált: például a különféle tanácsadó helyeken, a telefonos lelkigondozásban, a karítászban. Az emberek oda vihetik házassági és partnerkapcsolati problémáikat, a gyereknevelés kérdéseit, oda fordulhatnak válságaik idején vagy spirituális vágyaikkal. Ezért vagyok a mellett, hogy a tanácsadói és a karitászmunkát lelkigondozásként fogjuk föl, és ne válasszuk el a lelkipásztorkodást a szeretetszolgálat megnyilvánulásaitól, amint ez ma még sokszorosan megtörténik. E területek kapcsolatát szorosabbra kellene fűzni az egyházközségekkel, hogy ott éppen a lelkigondozást illetően tanulhassanak az emberek az egyház profi munkatársaitól.

Az egyházközségek egyre inkább veszítenek jelentőségükből. Nem kellene-e az egyháznak jobban megerősítenie és kiépítenie az egyházközségeken kívüli lelkigondozói területeket?

Nagyon is. Nagyobb régiókban lenne szükségünk olyan lelkipásztori helyekre, amelyeket meghatározott tartalmi hangsúlyok jellemeznek, és ily módon eltérő emberi igényekre adnak választ. Az egyik központban például a karitativ gondoskodás állna a középpontban, egy másik templomban viszont az új liturgikus formákkal párosuló spirituális támogatás. Szükség van erre a differenciált kínálatra. Az egyháznak különféle projektek szerint tájékozódva kell dolgoznia a jövőben.

Mindenekelőtt nem „alacsony küszöbű” kínálatokra van-e szükség, amelyek azt jelzik, hogy senkit sem szabad bekebeleznie egyetlen gyülekezetnek vagy egyházközségnek?

Azt hiszem, hogy a gyülekezetképződés újból és újból végbemegy. Például: mindkét egyházban, a katolikusban és az evangélikusban egyaránt rendeznek átfogó ifjúsági programokat, hogy saját kínálatukkal szólítsák meg a fiatalokat, lelkipásztori módon is. És mi történik? Helyi ifjúsági közösségek alakulnak. Mindig lesznek olyan emberek – idősebbek és fiatalok egyaránt, akik lakóterületük belátható közelségében keresnek kapcsolódási lehetőségeket.

Névtelenebbé válik-e manapság a lelkigondozás, mivel telefonon vagy az interneten történik?

Nem hiszem. Nyilván vannak olyan problémák, amelyeket először névtelenül szeretnének megbeszélni az érintettek. De jellemző, hogy az emberek azt mondják: Szükségem van egy arcra, egy konkrét találkozásra, a közelségre. Az egyházaknak rendelkezésre kell bocsátaniuk olyan tereket is, ahol lehetővé válik ez a nagyobb közelség.

Létezik-e olyan, a jövőbe mutató lelkipásztori projekt, amely különösen meggyőző az Ön számára?

Ilyen például Recklinghausen „vendégyeháza” a Ruhr-vidéken. A recklinghauseni „vendégyeházba” mindenki beletartozik, aki becsönget a plébániára, vagy betér a templomba, mindenekelőtt a város számos hajléktalanja; velük a templom körül csoportosuló keresztények kicsi közössége törődik. A lelkigondozást itt vendégarbárságként fogják fel és élük meg. Ez azt is mutatja, hogy léteznek olyan keresztények, akik egyszerűen megélik az új dolgot, és nem kérdezik meg előzetesen az intézménytől, hogy szabad-e ezt vagy amazt tenniük. Ezek a keresztények figyelmesen észrevették, mire van szükség ott helyben. Pontosan ez a lényeg.

Mit jelent ez a főfoglalkozású és a társadalmi munkában dolgozó munkatársak és munkatársnők megkülönböztetésére nézve?

A lelkésznöket és lelkészeket iskolázni kell arra, hogy meglássák, mi jó történik már az adott helyen, figyelmesek legyenek, és megérezzék, mit keresnek az emberek, vagy mire vágnak. Eközben tekintetbe kellene venni a tágabb lelkipásztori teret, nehogy mindenki azt higgye, hogy mindennel foglalkoznia kell. Így a lelkésznök és a lelkészek azok, akik nyitott szemmel és másokkal együtt gondoskodnak a helyben élők lelkéről.

Több társadalmi munkában tevékenykedő lelkipásztori munkatárs lesz-e a jövőben?

Reméljük! Az utóbbi évtizedekben hivatalnokokat képeztünk a kultusz és a lelkipásztorkodás számára, s ezzel kiszorítottunk sok olyan embert, aki önkéntesként dolgozott a betegekkel, öregekkel vagy másokkal folytatott lelkipásztori munkában. A jövőben ismét nagyobb szükségünk lesz rájuk. És persze sok olyan ember van, akik szeretnének tevékenykedni, akinek tehetségük van valamihez, és érdeklődnek. Ezért határozottabban kell majd kérdeznünk az embereket: Milyen adottságaitok vannak? Mit akartok tenni? Miben lennétek örömtöket? Ide tartozik aztán az is, hogy örendelkező módon és saját felelősségükre dolgozhassanak a lelkipásztorkodásban. Ebben nagy esély rejlik.

Az egyház ma gyakran küzd a hitelesség problémájával. Mit jelent ez a lelkipásztorkodás számára?

Az emberek ma egyre inkább azt mondják: Mutasd meg nekem, hogyan élsz keresztényként! Nem ilyen-olyan hittételeket vagy örök igazságokat akarnak hallani, hanem azt akarják tudni, hogy a lelkész vagy lelkész nő konkrétan hogyan éli meg a hitét. Aki így kérdez, annak nagy elvárásai vannak. Ebben esélyek rejlenek. Az egyházi lelkipásztorkodás nagy előnye, hogy az emberek tudják: aki az egyház részéről rám figyel, az nem (csupán) pénzért teszi ezt, hanem mindenekelőtt hitbéli meggyőződése alapján. Ez hitelességet szül.

Hartmut Meesmann és Wolf Südbeck-Baur

Erich Garhammer 1951-ben született, Würzburg egyetemén a lelkipásztorkodástan katolikus professzora, s a Lebendige Seelsorge (Eleven lelkipásztorkodás) c. folyóirat szerkesztője.